

DOI: 10.31866/2410-1311.37.2021.236015

УДК 027.7:378.4(477-25)КНУКІМ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ: МОДЕРНІЗАЦІЯ І СТРАТЕГІЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Горбань Юрій Іванович^{1а}, Рибка Лариса Анатоліївна^{2а},
Рибка Анна Тимофіївна^{3а}

¹Кандидат культурології, доцент,

ORCID: 0000-0001-5837-4409, e-mail: y.i.gorban@gmail.com,

²Заступник директора наукової бібліотеки,

ORCID: 0000-0003-1480-4037, e-mail: rybka.larisa@ukr.net,

³Методист вищої категорії наукової бібліотеки,

ORCID: 0000-0002-4157-3732, e-mail: anna_506@ukr.net,

^аКиївський національний університет культури і мистецтв,

вул. Є. Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133

Для цитування:

Горбань, Ю.І., Рибка Л.А., & Рибка А.Т. (2021). Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв: модернізація і стратегія в умовах сьогодення. *Питання культурології*, (37), 137-149. doi: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.37.2021.236015>.

Анотація

Мета статті — здійснити аналіз ефективності роботи наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв за 2020 рік. Ефективність роботи бібліотеки — важливий чинник при прийнятті управлінських рішень, плануванні та покращенні діяльності не лише окремих підрозділів, технологічних процесів, видів послуг, а й установи загалом. Методологія дослідження передбачає використання аналітичного, термінологічного, хронологічного методів, а також зіставлення, порівняння. Описовий метод дозволив виявити різноманітні форми роботи з користувачами, розвиток інноваційних сервісів, розширення репертуару інформаційних ресурсів / продуктів. Наукова новизна. Представлено досвід в організації віддаленої роботи колективу та основні результати наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв. Розкрито роль бібліотеки як видавничого центру в формуванні наукових комунікацій. Висновки. Досвід наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв показав, що установа здатна не лише вчасно реагувати на труднощі та виклики часу, а й швидко адаптуватися до нових умов та використовувати всі можливості задля забезпечення безперервного функціонування. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво впливає на вдосконалення бібліотечної роботи, а застосування електронних ресурсів сприяє підвищенню ефективності інформаційного

© Горбань Ю. І., 2021

© Рибка Л. А., 2021

© Рибка А. Т., 2021

Стаття надійшла до редакції: 14.04.2021

супроводу наукової та освітньої діяльності закладів вищої освіти й інтеграції вітчизняної освіти та науки у світовий інформаційний простір.

■ **Ключові слова:** наукова бібліотека; дистанційне навчання; дистанційна форма роботи; заклад вищої освіти; обслуговування користувачів

■ **Вступ**

2020 рік став переломним для багатьох. Події, що призвели до тотального карантину та кардинальних змін форм діяльності, визначили вектор, за яким прямувала наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв. Поєднання загальнодоступності, багатофункціональності та сучасних технологій не тільки відкриває ефективні можливості для обслуговування користувачів, але й вимагає нових підходів до планування (звітності) і оцінки результатів роботи.

До березня 2020 року у звичному режимі проводились заходи, виставки, презентації книг, відкриті лекції, круглі столи; активно здійснювалось обслуговування користувачів, забезпечення літературою та навчальними матеріалами студентів та науково-педагогічного складу закладу вищої освіти; проводилася робота з популяризації електронних ресурсів та послуг; активно освоювалися видавничі послуги; проводився бібліометричний та наукометричний аналіз наукового доробку викладачів університету; здійснювалася реєстрація та підтримка профілів науковців.

30 березня 2020 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)» (Верховна Рада України, 2020), що набув чинності 2 квітня 2020 р. та унормував поняття дистанційної (надомної) роботи шляхом внесення відповідних змін до Кодексу законів про працю України (КЗпПУ). Так, згідно зі статтею 60² КЗпПУ дистанційна (надомна) робота — «форма організації праці, коли робота виконується працівником за місцем його проживання чи в іншому місці за його вибором, у т. ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, але поза приміщенням роботодавця» (Верховна Рада України, 2021). Такі зміни внесли корективи у звичний розпорядок роботи бібліотек і «водночас стало очевидним, що в кожній бібліотечної установи має бути своя власна стратегія на випадок форс-мажорних обставин у майбутньому, яка повинна передбачати три окремі етапи: роботу в умовах надзвичайної ситуації, зокрема карантину; вихід із режиму надзвичайної ситуації; подолання наслідків та корегування подальшої роботи» (Богуш, 2020).

Проблеми організації віддаленої роботи колективів бібліотек університетів досліджує Т. Колесникова (2020). Увагу до стану бібліотечної справи в сучасних умовах приділено на наукових конференціях та семінарах, зокрема ВГО Українська бібліотечна асоціація та Український інститут книги на онлайн-конференції «Бібліотеки в умовах пандемії COVID-19» розкрили умови виходу з карантину та питання безпеки користувачів і бібліотекарів; представили сервіси бібліотек у дистанційному режимі (Українська бібліотечна асоціація, 2020). В. Копанєва

аналізує зародження цифрової науки і відзначає «необхідність зближення бібліотечно-інформаційної діяльності з науково-дослідною. Стратегія системно-інтеграційної взаємодії бібліотеки і цифрової науки передбачає проведення в цифрових ресурсах інфометричних досліджень для виявлення в них латентних закономірностей і виділення нових знань; створення інформаційно-когнітивних ресурсів і засобів для переходу від ентропійної передачі даних до сприяння обміну знаннями між суб'єктами наукових комунікацій; організацію в бібліотеці нових структур для формування первинних наукових даних, інфометричних досліджень і підготовки бібліотечних фахівців нової генерації» (Копанєва, 2018).

■ **Мета статті**

Мета статті — здійснити аналіз ефективності роботи наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв за 2020 рік. Методологія дослідження передбачає використання аналітичного, термінологічного, хронологічного методів, а також зіставлення, порівняння. Описовий метод дозволив виявити різноманітні форми роботи з користувачами, розвиток інноваційних сервісів, розширення репертуару інформаційних ресурсів / продуктів. Наукова новизна. Представлено досвід в організації віддаленої роботи колективу та основні результати наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв. Розкрито роль бібліотеки як видавничого центру в формуванні наукових комунікацій.

■ **Виклад матеріалу дослідження**

Перехід на дистанційну форму роботи показав, що бібліотека не лише змогла функціонувати належним чином, а й використала нові можливості, інноваційні форми діяльності. Керівництво установи та співробітники показали високий рівень корпоративної комунікації, навичок інформаційної аналітики, аналізу та управління даними. Обрана стратегія віддаленої роботи принесла плідні результати — користувачі мали змогу отримати послуги; співробітники підвищували професійні навички на онлайн-конференціях, наукових семінарах і круглих столах та трансливали свій досвід.

Погоджуємось з думкою Т. Колесникової про те, що «злагоджено працюючий віддалений колектив університетської бібліотеки повинен забезпечити своїм користувачам:

- віддалений (без технічних бар'єрів) доступ до бібліотечного контенту для інституціональних користувачів;
- створення / розширення обсягу контенту в інформаційних системах бібліотеки;
- створення / розширення асортименту цифрових послуг бібліотеки» (Колесникова, 2020). Такий підхід забезпечує ефективну роботу установи та підтримує її позитивний імідж.

Науково-видавнича діяльність — справа креативна, кропітка та потребує дотримання зазначених правил, вимог, регламенту, проте нині вона є однією з найважливіших функцій бібліотеки. В 16 журнальних редакціях запроваджено електронний документообіг. Усі редакції надсилають оригінал-макети номерів

журналів в електронному вигляді; всім статтям опублікованим в журналах надаються унікальні ідентифікаційні номери (DOI). Для членів редакційних колегій періодичних видань університету проводяться конференції та семінари з проблем просування наукових журналів в міжнародних базах даних. Зазначимо, що видання наукових журналів та наукових праць — це не лише звіт щодо роботи наукових установ, а й показник рівня академічної науки. Широкий та універсальний видавничий репертуар університету поповнився за 2020 рік виданнями, які включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б»:

- Культура і мистецтво у сучасному світі;
- Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство;
- Питання культурології;
- Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук;
- Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації;
- Socio-Cultural Management Journal.

Загалом бібліотечні установи сьогодні мають активізувати виробництво власних інформаційно-аналітичних продуктів, забезпечуючи високу якість редакційно-видавничого опрацювання й поліграфічного виконання (Дубас, 2016).

Нині бібліотеки закладів вищої освіти (ЗВО) України розв'язують проблему інформаційного забезпечення споживачів шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій та комп'ютерно-комунікаційної техніки. Автоматизація бібліотечних процесів ЗВО є реалією сьогодення, а від стану та наповнення бібліотечних фондів, різноманіття послуг, розвитку інформаційних технологій залежить ступінь задоволення інформаційних потреб користувачів (Ліщук & Павлів, 2016). Основний фонд наукової бібліотеки КНУКіМ станом на 1 січня 2021 року налічує 306577 примірників (в тому числі 19359 електронних документів у локальній мережі), серед яких дисертації, автореферати, книги, ноти, брошури, образотворчі видання, методичні матеріали, збірники неперіодичні та періодичні, робочі програми, навчально-методичні комплекси, магістерські та дипломні роботи, журнали, аудіовізуальні документи, стандарти.

У 2020 році до фонду бібліотеки надійшло 3809 прим., серед яких дисертації, автореферати, книги, ноти, робочі програми, навчально-методичні комплекси, магістерські та дипломні роботи.

Основну частину щорічного надходження до фонду бібліотеки становлять документи, залучені на безоплатній основі: дарунки, передані з підрозділів університету. У поточному році було передплачено періодичних видань на суму: 145868 грн (54 назви журналів; 24 назви газет).

Нові мобільні технології сприяють поліпшенню бібліотечних послуг, кращому розкриттю унікальних документальних колекцій. Багато бібліотек світу активізують свою діяльність у цьому напрямі. Найактивнішими в наданні послуг за допомогою мобільного зв'язку є публічні та університетські бібліотеки (Білик, 2020). В електронному каталозі наукової бібліотеки КНУКіМ було створено 9323 нові бібліографічні записи на документи. Зауважимо, що «використання електронних ресурсів потребує сучасного технічного та програмного забезпечення, а також відповідної кваліфікації фахівців. Отже, сьогодні в бібліотеці створена та активно діє інноваційна модель інформаційно-бібліотечного обслу-

говування, що передбачає забезпечення користувачів якнайповнішим інформаційним масивом у будь-який час, у будь-якому місці та в будь-якому форматі» (Левченко, 2018).

Оформлено 4085 бібліографічних списків джерел до наукових робіт згідно з державними стандартами. Визначено 6216 індексів УДК.

Активно використовувалися досягнення в галузі інформаційних технологій для розв'язання проблеми збереження паперових документів шляхом створення цифрових копій. Переведено паперових видань у електронний вигляд за 2020 рік — 1048 примірників, 168014 сторінок.

Однією з найважливіших складових забезпечення якості сучасної вищої освіти є оцінювання результативності наукової діяльності. Важливе місце відводиться наукометрії — напряму, що розглядає кількісні методи вивчення розвитку науки як інформаційного процесу. Працівники наукової бібліотеки ведуть активну роботу з підтримки публікаційної активності науковців університету (<http://lib.knukim.edu.ua/naukovsuam/orcid-reg/>) Було надано 576 консультацій зі створення цифрового ідентифікатора науковця ORCID.

Серед важливих завдань сьогодення особливе місце посідає поширення інформації про наукові напрацювання вчених. Така інформація має бути у вченого завжди в актуальному стані. З цією метою науково-педагогічним працівникам університету було надано онлайн-консультації щодо управління даними досліджень за допомогою інструменту з відстеження результатів наукової активності — Publons. Проведено огляд можливостей наукового порталу та соціальної мережі ResearchGate як засобу налагодження співпраці між науковцями різних закладів вищої освіти України та іноземними вченими.

Долаючи парадигму реального простору, бібліотека інтегрується у віртуальне середовище на правах його повноправного суб'єкта, зміщуючи вектор діяльності в бік електронного обслуговування (Смоляр & Туровська, 2020). Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв надає комплекс послуг, спрямованих на забезпечення інформаційних потреб науково-педагогічного складу, просування наукових досліджень університету у світовий простір. Усі українські державні ЗВО і наукові установи незалежно від відомчого підпорядкування отримали доступ до міжнародних баз даних Scopus та Web of Science за кошти держбюджету. Наукометричні БД необхідні вченим для визначення актуальності теми дослідження, відбору необхідної інформації, встановлення наукових комунікаційних зв'язків. Бібліотеці відводиться адміністративна роль щодо організації доступу до міжнародних БД (<http://lib.knukim.edu.ua/naukovsuam/>). У 2020 році працівниками наукової бібліотеки було створено профілі організації (Київський національний університет культури і мистецтв) в наукометричних базах Scopus та Web of Science. В профілях здійснювалося редагування профілю автора (зміна афіліації автора, об'єднання профілів науковців, додавання чи зміна публікацій у профілі автора), додавання публікацій до профілю організації, відслідковування h-індексу. Було надано 513 консультацій працівникам університету.

Всього в БД Scopus під профілем організації (Київський національний університет культури і мистецтв) станом на 30.12.2020 р. проіндексовано 69 публі-

кацій. За поточний рік було проіндексовано 32 публікації 38 авторів (працівники університету).

В наукометричній базі Web of Science під профілем організації (Київський національний університет культури і мистецтв) станом на 30.12.2020 р. проіндексовано — 151 публікацію. У 2021 році було проіндексовано — 15 публікацій 14 авторів (працівники університету).

Працівники бібліотеки постійно надають консультації вченим з підбору журналів, які індексуються у наукометричних базах, для подальшої публікації в них результатів наукових досліджень. На сайті наукової бібліотеки представлено перелік українських наукових журналів (<https://openscience.in.ua/ua-journals>), які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та/або Web of Science Core Collection.

Велася активна робота зі створення та підтримки бібліометричних профілів науково-педагогічних працівників у Google Scholar. Відредаговано 368 профілів. Профіль вченого у Google Scholar дозволяє відстежувати бібліографічні посилання на статті певного автора. Є можливість перегляду графіків цитування у часі та інших наукометричних показників. Можна переглядати, хто цитує публікації, створювати власну бібліотеку бібліографічних посилань, експортувати бібліографічний опис статей.

Працівники бібліотеки постійно моніторили відомості системи «Бібліометрика української науки», яка призначена надавати суспільству цілісне уявлення про стан вітчизняного наукового середовища. Інформаційні ресурси системи формуються на основі опрацювання бібліометричних профілів, створених науковцями в Google Scholar. Постійно відстежувалися всі зміни в системі «Бібліометрика української науки», надсилювалися електронні листи в службу технічної підтримки для редагування розбіжностей або для включення в систему новостворених профілів науковців університету в Google Scholar.

Для надання компетентної та якісної допомоги науковцям, подолання мовних та психологічних бар'єрів, необхідне постійне підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки. Для вивчення особливостей роботи з наукометричними системами та використання їх сервісів бібліотекарі наукової бібліотеки КНУКіМ відвідували практичні семінари. Серед них: Бібліографічний менеджер Mendeley в роботі дослідника. Presented by: M. Nazarovets. Kyiv, 2020. 11 July. For (www.brighttalk.com/webcast/10439/400215); Знайомство зі Scopus. Presented by: M. Nazarovets. Kyiv, 2020. 10 July. For (www.brighttalk.com/webcast/10439/419761); ScienceDirect — можливості у відкритому доступі. Presented by: M. Nazarovets. Kyiv, 2020. 17 July. For (www.brighttalk.com/webcast/10439/419759); Панель адміністратора та статистика використання Scopus. Presented by: M. Nazarovets. Kyiv, 2020. 04 August. For (www.brighttalk.com/webcast/10439/355884); Бібліометричні інструменти Scopus. Presented by: M. Nazarovets. Kyiv, 2020. 11 July. For (www.brighttalk.com/webcast/10439/400214); Профіль автора у Scopus. Presented by: M. Nazarovets. Kyiv, 2020. 04 August. For (www.brighttalk.com/webcast/10439/400214); Наукова комунікація в цифрову епоху 90 годин (3 кредита ЄКТС) (<https://courses.prometheus.org.ua:18090/cert/913e801b67c74f69a4694cc5497e45b5>) та інші.

Сьогодні в умовах інтенсивного розвитку інформаційно-комунікаційних та комп'ютерних технологій відбувається трансформація видавничої діяльності. Бібліотека, як один із провідних виробників і постачальників інформаційних послуг, активно розвиває видавничу діяльність. Від жовтня 2018 року редакційно-видавничі процеси з випуску всіх 16 наукових журналів університету забезпечують працівники наукової бібліотеки (<http://lib.knukim.edu.ua/scientific-journals/>). У 2020 році працівниками бібліотеки було виконано:

літературна редакція — 387 статей в наукових журналах, (4969 сторінок); 2 монографії (449 сторінок);

бібліографічна редакція — відредаговано посилань за Національним стандартом ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання» — 5886; зроблено References в стилі Harvard — 1222; зроблено References в стилі APA — 4664; визначено індексів УДК — 387;

англомовна редакція та переклад статей — перекладено та відредаговано — 387 анотацій; здійснено повний переклад основного тексту — 48 статей (475 сторінок); відредаговано — 5886 записів в References. Перекладено та відредаговано тексти 2 монографій (449 сторінок);

технічна редакція та комп'ютерна верстка — 30 випусків; 387 статей; 4969 сторінок;

адміністрування сайтів — розміщено на сайтах журналів метадані 387 статей та присвоєно всім статтям цифрові ідентифікатори DOI;

розсилка обов'язкового примірника наукових журналів — розіслано 30 випусків, 424 примірники до 15 державних наукових установ;

подано заявок для входження наукових журналів у міжнародні бази даних — 176 заявок.

Всі наукові журнали включено до наступних баз даних: BASE, Crossref, DOAJ, Google Академія, OpenAIRE, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), ResearchBib, ROAD: довідник наукових ресурсів відкритого доступу, Scilit, Index Copernicus Journals Master List, Journal Factor, Ulrich's Periodicals Directory, WORLDCAT, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Наукова періодика України (УРАН). Частина журналів включено до реферативної бази з гуманітарних та соціальних наук ERIH PLUS.

Науково-видавнича діяльність бібліотеки не обмежується супроводженням наукових журналів. Виконано весь цикл робіт з підготовки 2 колективних монографій до друку у міжнародному видавництві Liha-Pres, категорії «С» згідно з класифікацією SENSE:

Arts and culture as parts of the civilising processes at the turn of millennium : collective monograph / M. Poplavskiy, T. Humeniuk, Yu. Horban, I. Bondar, A. Furdychko, etc. – Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2020. – 196 p.;

Culture, art, education in the space of the 21st century: interdisciplinary discourse : collective monograph / M. Poplavskiy, I. Kostyrya, N. Korniienko, Yu. Horban, etc. – Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2020. – 260 p.

Важливим напрямом залишається наукова діяльність бібліотеки на підтримку освіти та досліджень. Запропоновано ученим університету рекомендації щодо алгоритму реєстрації, пошуку, організації персональної бібліотеки на базі про-

грами з управління бібліографічною інформацією Mendeley. Розроблено і презентовано на платформі Zoom Інтерактивний інформаційний модуль «Музичні документи у фонді Наукової бібліотеки КНУКіМ» (Бібліотека у дистанційній освіті: сприяння навчанню та науковій роботі — Наукова бібліотека КНУКіМ (knukim.edu.ua). Розроблено формат, структуру, наповнення електронного курсу інформаційної грамотності, що складається з модулів: Пошук інформації, Інструменти пошуку, Джерела інформації, Оцінка інформації, Етика використання інформації, Академічне письмо, Управління процесом дослідження. Проводилося консультування для магістрантів про сутність наукової і дослідної діяльності бібліотеки, для науковців — про ефективну організацію публікаційної діяльності.

Згідно з Законом України «Про освіту», академічна доброчесність — це «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» (Верховна Рада України, 2017). Дотримання академічної доброчесності передбачає: «посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність та ін.» (Верховна Рада України, 2017). Тому в університеті проводяться заходи щодо дотримання академічної доброчесності. За допомогою сервісу з перевірки робіт на ознаки плагіату UNICHECK у бібліотеці здійснюється перевірка наукових робіт студентів та викладачів університету. Було перевірено 820 документів (52000 сторінок).

У 2020 році в обслуговуванні користувачів увагу акцентовано на розвитку форм дистанційного обслуговування та надання консультацій з питань вибору і використання якісних джерел інформації, надання доступу до повнотекстових електронних аналогів, запитуваних документів через Електронний каталог та Електронну доставку документів, а також використання можливостей соціальних мереж Facebook та Instagram, платформи ZOOM та сервісу GoogleMeet в забезпеченні користувацьких запитів.

Вебсайт бібліотеки надає доступ користувачам до різноманітних інформаційно-бібліографічних ресурсів, які створені для навчального та наукового забезпечення університету (Матвейко, 2020). На сайті бібліотеки доповнено матеріалами вкладку «Дослідникам» (<http://lib.knukim.edu.ua/naukovsuam/>) «Цифрові продукти» (<http://lib.knukim.edu.ua/media-produkti/>), зокрема додано розділи: «Віртуальна екскурсія Науковою бібліотекою КНУКіМ», «Інтерактивні вікторини», «Інтерактивні плакати», «Лонгріди», «Електронні журнали», «Презентації», «Відеоновини».

Не лишився поза увагою бібліотеки і соціокультурний аспект, що полягав у проведенні заходів:

до Дня знань підготовлено електронну листівку для першокурсників — «Наукова бібліотека КНУКіМ — ваші експерти з інформації» (<http://lib.knukim.edu.ua/naukova-biblioteka-kiivskogo-nacio/>)

з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек підготовлено 10 електронних постерів-мотиваторів *Перемог* (<http://lib.knukim.edu.ua/motivatori-peremog-2020/>)

«Крива Фібоначчі» — підготовлено онлайн-виставку творчих робіт студентів кафедри графічного дизайну КНУКіМ та розміщено на вебсайті бібліотеки Криву Фібоначчі (<http://lib.knukim.edu.ua/kriva-fibonachchi/>)

«Кольори Параджанова» — підготовлено онлайн-презентацію творчих робіт студентів кафедри графічного дизайну КНУКіМ та розміщено на вебсайті бібліотеки (<http://lib.knukim.edu.ua/mistecхий-proiekt-the-colors-of-parajanov-studentiv-k/>)

протягом року організовано 39 виставок, в тому числі віртуальних — 14, тематичних традиційних — 5, виставок на супроводження заходів — 2. Оновлювався зміст 16 постійно діючих виставок.

Змішана форма роботи не завадила співробітникам установи брати участь в онлайн-конференціях та отримувати новий досвід, навчатися з колегами на семінарах Української бібліотечної асоціації (наукова бібліотека КНУКіМ — офіційний партнер УБА), серед яких: «Універсальні навички бібліотечного фахівця»; «Бібліотеки в умовах пандемії COVID-19», «Презентація моделі «Чотири простори бібліотеки» та інші.

Висновки

2020 рік показав, що наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв здатна не лише вчасно реагувати на труднощі та виклики часу, а й швидко адаптуватися до нових умов та використовувати всі можливості задля забезпечення безперервного функціонування установи. Бібліотеки, зокрема й бібліотека КНУКіМ, отримали нові можливості для роботи з віддаленими користувачами, однак за умов форс-мажору вони повинні вміти дуже швидко перебудувати свою роботу, а співробітники — вчитися новому, розвиватися в самих різних напрямках, виробляти критичне мислення і креативність, правильно аналізувати ситуацію і бути стресостійкими. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво впливає на вдосконалення бібліотечної роботи, а застосування електронних ресурсів сприяє підвищенню ефективності інформаційного супроводу наукової та освітньої діяльності закладів вищої освіти й інтеграції вітчизняної освіти та науки у світовий інформаційний простір.

Список використаних джерел

- Білик, О. (2020). Мобільні застосунки – складова ефективності та дієвості сучасних бібліотек. *Бібліотечна планета*, 3, 16–19.
- Богуш, Т. (2020). Пандемія COVID-19: виклики й особливості діяльності бібліотек. *Бібліотечна планета*, 2, 7–12.
- Верховна Рада України. (2017, 5 вересня). *Про освіту*: Закон України (№ 2145-VIII). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Верховна Рада України. (2020, 30 березня). *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)*. Закон України (№ 540-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>

- Верховна Рада України. (2021, 4 лютого). *Кодекс Законів про працю України*. (Стаття 60². Дистанційна робота. № 1213). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
- Дубас, Т. (2016). Організація видавничої діяльності в сучасній бібліотеці: нові тенденції в бібліотечному просторі. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*, 43, 461–475.
- Колесникова, Т. О. (2020, 15 травня). Організація віддаленої роботи колективів бібліотек університетів України за часів драматичних невідомостей: [Препринт]. *eaDNURT*. <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/11914>
- Копанєва, В. О. (2018). Бібліотека цифрової науки. *Вісник Національної академії наук України*, 4, 76–85.
- Левченко, Н. (2018). Електронні ресурси бібліотеки в інформаційному забезпеченні навчального процесу. *Вісник Книжкової палати*, 10, 27–30.
- Ліщук, Т. О., & Павлів, Н. Г. (2016). Особливості процесу комплектування фонду наукової бібліотеки ВНЗ. *Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*, 188, 37–41.
- Матвейко, І. (2020). Електронні сервіси бібліотеки для забезпечення наукового та навчального процесу. *Бібліотечний форум: історія, теорія, практика*, 3, 12–14.
- Смоляр, І., & Туровська, Л. (2020). Трансформація бібліотечно-інформаційного обслуговування в умовах дистанційного сервісу. *Вісник Книжкової палати*, 3, 17–20.
- Українська бібліотечна асоціація. (2020, 20 травня). *Бібліотеки в умовах пандемії COVID-19*. <https://ula.org.ua/news/4579-biblioteky-v-umovakh-pandemii-covid-19>

References

- Bilyk, O. (2020). Mobilni zastosunki – skladova efektyvnosti ta diievosti suchasnykh bibliotek [Mobile applications are a component of the efficiency and effectiveness of modern libraries]. *Bibliotechna planeta*, 3, 16–19 [in Ukrainian].
- Bohush, T. (2020). Pandemiia COVID-19: vyklyky y osoblyvosti diialnosti bibliotek [The COVID-19 pandemic: challenges and features of library activities]. *Bibliotechna planeta*, 2, 7–12 [in Ukrainian].
- Dubas, T. (2016). Orhanizatsiia vydavnychoi diialnosti v suchasni bibliotetsi: novi tendentsii v bibliotechnomu prostori [Organization of publishing activities in a modern library: new trends in the library space]. *Academic Papers of Vernadsky National Library of Ukraine*, 43, 461–475 [in Ukrainian].
- Kolesnykova, T. O. (2020, 15 May). Orhanizatsiia viddalenoj roboty kolektyviv bibliotek universytetiv Ukrainy za chasiv dramatychnykh nevidomostei [Organization of Remote Work for University Library Staff in Ukraine During Dramatic Uncertainties]. [Preprint]. *eaDNURT*. <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/11914> [in Ukrainian].
- Kopanieva, V. O. (2018). Biblioteka tsyfrovoi nauky [Digital Science Library]. *Herald of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 4, 76–85 [in Ukrainian].
- Levchenko, N. (2018). Elektronni resursy biblioteky v informatsiinomu zabezpechenni navchalnoho protsesu [Electronic resources of the library in the information support of the educational process]. *Bulletin of the Book Chamber*, 10, 27–30 [in Ukrainian].
- Lishchuk, T. O., & Pavliiv N. H. (2016). Osoblyvosti protsesu kompletuvannia fondu naukovoї biblioteky VNZ [Features of the process of acquisition of the scientific library of the

- university]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Pedahohichni, psykhohohichni nauky ta sotsialna robota*, 188, 37–41 [in Ukrainian].
- Matveiko, I. (2020). Elektronni servisy biblioteki dlia zabezpechennia naukovoho ta navchalnogo protsesu [Electronic library services to ensure the scientific and educational process]. *Bibliotechnyi forum: istoriia, teoriia, praktyka*, 3, 12–14 [in Ukrainian].
- Smoliar, I., & Turovska, L. (2020). Transformatsiia bibliotечно-informatsiinoho obsluhovuvannia v umovakh dystantsiinoho servisu [Transformation of library and information services in the conditions of remote service]. *Bulletin of the Book Chamber*, 3, 17–20 [in Ukrainian].
- Ukrainska bibliotечna asotsiatsiia. (2020, 20 May). *Biblioteki v umovakh pandemii COVID-19 [Libraries in the context of the COVID-19 pandemic]*. <https://ula.org.ua/news/4579-biblioteki-v-umovakh-pandemii-covid-19> [in Ukrainian].
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2017, 5 September). *Pro osvitu [About education]*. Law of Ukraine (№ 2145-VIII). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2020, 30 March). *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zabezpechennia dodatkovykh sotsialnykh ta ekonomichnykh harantii u zviazku z poshyrenniam koronavirusnoi khvoroby (COVID-19) [On amendments to some legislative acts of Ukraine aimed at providing additional social and economic guarantees in connection with the spread of coronavirus disease (COVID-19)]*. Law of Ukraine (No. 540-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text> [in Ukrainian].
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2021, 9 February). *Kodeks Zakoniv pro pratsiu Ukrainy [Code of Laws of Ukraine on Labour]*. (Article 60². Remote work. No. 1213). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> [in Ukrainian].

SCIENTIFIC LIBRARY OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS: CONTEMPORARY MODERNISATION AND STRATEGY

Yurii Horban,^{1a} Larysa Rybka^{2a}, Anna Rybka^{3a}

¹PhD in Cultural Studies, Associate Professor,

ORCID: 0000-0001-5837-4409, e-mail: y.i.gorban@gmail.com,

²Depute Director of Scientific Library

ORCID: 0000-0003-1480-4037, e-mail: rybka.larisa@ukr.net,

³Advanced Counsellor Librarian of Scientific Library

ORCID: 0000-0002-4157-3732, e-mail: anna_506@ukr.net,

^aKyiv National University of Culture and Arts,

Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the article is to analyse the effectiveness of the Scientific Library of the Kyiv National University of Culture and Arts in 2020. The efficiency of the library is factored

into management decision-making, planning and improving the activities not only of the departments, processes, services but also the university-wide. The research methodology involves the use of analytical, terminological, chronological methods, comparison and collation. The descriptive method allowed to identify various forms of user management, expansion of innovative services and information resources/products range. Scientific novelty. The article presents the experience to manage remote work and the main results that the Scientific Library of the Kyiv National University of Culture and Arts has achieved. The role of the library as a publishing centre in the formation of scientific communications is revealed. Conclusions. The experience of the Scientific Library of the Kyiv National University of Culture and Arts has shown that the university can react swiftly to the difficulties and challenges of time and quickly adapt to new conditions and exercise all reasonable options to ensure continuous operation. The development of information and communication technology shapes the improvement of the library work. The use of e-resources helps increase the effectiveness of information support for research and academic activities of higher education institutions and integration of national education and science into the world information space.

■ **Keywords:** library; distance learning; work remote mode; higher education institution; customer service

■ НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА КИЕВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА КУЛЬТУРЫ И ИСКУССТВ: МОДЕРНИЗАЦИЯ И СТРАТЕГИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

■ Горбань Юрий Иванович^{1а}, Рыбка Лариса Анатольевна^{2а},
Рыбка Анна Тимофеевна^{3а}

■ ¹Кандидат культурологии, доцент,

ORCID: 0000-0001-5837-4409, e-mail: y.i.gorban@gmail.com,

²Заместитель директора научной библиотеки,

ORCID: 0000-0003-1480-4037, e-mail: rybka.larisa@ukr.net,

³Методист высшей категории научной библиотеки,

ORCID: 0000-0002-4157-3732, e-mail: anna_506@ukr.net,

^аКиевский национальный университет культуры и искусств,
Киев, Украина

■ Аннотация

Цель статьи — провести анализ эффективности работы научной библиотеки Киевского национального университета культуры и искусств за 2020 год. Эффективность работы библиотеки — важный фактор при принятии управленческих решений, планировании и улучшении деятельности не только отдельных подразделений, технологических процессов, видов услуг, но и учреждения в целом. Методология исследования предполагает использование аналитического, терминологического, хронологического методов, а также сопоставления, сравнения. Описательный метод позволил выявить различные формы работы с пользователями, развитие

инновационных сервисов, расширение репертуара информационных ресурсов / продуктов. Научная новизна. Представлен опыт в организации удаленной работы коллектива и основные результаты научной библиотеки Киевского национального университета культуры и искусств. Раскрыта роль библиотеки как издательского центра в формировании научных коммуникаций. Выводы. Опыт научной библиотеки Киевского национального университета культуры и искусств показал, что учреждение способно не только своевременно реагировать на трудности и вызовы времени, но и быстро адаптироваться к новым условиям и использовать все возможности для обеспечения непрерывного функционирования. Развитие информационно-коммуникационных технологий существенно влияет на совершенствование библиотечной работы, а применение электронных ресурсов способствует повышению эффективности информационного сопровождения научной и образовательной деятельности заведений высшего образования и интеграции отечественного образования и науки в мировое информационное пространство.

■ **Ключевые слова:** библиотека; дистанционное обучение; дистанционная форма работы; заведение высшего образования; обслуживание пользователей